

Stopp menns vold mot kvinner

Hva gjør Amnesty ?

Petter Eide

Amnesty International Norway

5.9.04

Innhold

Del 1: Problemet

- **Noen eksempler**
- **Vold mot kvinner i et menneskerettighetsperspektiv**

Del 2: Amnestys tilnærming

- **Mål med kampanjen**
- **Metoder**
- **Hva gjør vi nå**

Del 1:

Verdens mest omfattende menneskerettighetsproblem

Menns vold mot kvinner

- **Kanskje verdens mest omfattende menneskerettighetsproblem.**
- **Av de store utfordringer det gjøres nesten ingenting med**
- **Rammer kvinner og jenter overalt, i alle land, i alle kulturer.**

Hvorfor

Det skjer fordi

- **kvinner er diskriminert**
- **samfunn tolerer det**

Det unnskyldes ofte med tradisjon, menns rettigheter, religion, kultur

Det fortsetter å skje fordi majoriteten av verdens menn ikke tar et oppgjør med sin egen bruk av vold

Problemet:

Litt oversikt og eksempler

- **En av tre kvinner i verden blir engang i sitt liv utsatt for alvorlig vold**
- **Menns vold mot kvinner er det ”farligste” kvinner kan komme ut for. Farligere enn trafikk eller kreft**

Noen eksempler

- **250- 500.000 kvinner ble voldtatt i 1994 i Rwanda.**
- **Minst 2 million jenter blir omskjært hvert år.**
- **I Russland blir 40 kvinner drept hver dag av sin partner. I Storbritannia 2 kvinner ukentlig**
- **Pakistan blir 90 % av kvinnene utsatt for vold i løpet av sitt liv**
- **I Uganda blir halvparten av jentene seksuelt misbrukt en eller flere ganger**

Problemet:

Vold i krig og konflikt

All krigføring har elementer av vold (oftest voldtekt) av kvinner.

Senest AI rapport om voldtekt i Darfur

Brukes ofte som et tilleggsvåpen

- For å ydmyke eller vanære**
- For å destabilisere familier og dermed samfunn**
- Av og til vilkårlig og individuelt fra soldat til soldat**
- Av og til bevisste ordrer**

Problemet i Norge

Største menneskerettighetsproblem i Norge i dag

- **1 av 6 kvinner i Norge utsatt for seksualisert vold en gang i livet**
- **20 000 kvinner utsettes for vold hvert år**
- **8-9000 voldektekter hvert år – bare rundt 600 blir anmeldt – 80% av anmeldelsene blir henlagt**

Norge fått kritikk av FN for manglende tiltak på voldtekt

Menneskerettigheter

Et viktig instrument

Hva er menneskerettigheter:

- **Alle mennesker har de samme rettigheter uavhengig av ...**
- **Menneskerettigheter angir en grunnleggende standard/norm for hvordan mennesker skal behandles**
- **Staten har hovedansvaret for beskyttelse**
- **Stater som har knyttet seg til internasjonale regelverk, åpner for at andre land kan blande seg inn**

Statens ansvar

Menneskerettigheter definerer tradisjonelt statens ansvar overfor individene

Vold mellom individer var tradisjonelt ikke en del av menneskerettighetene.

Vold mot kvinner nå menneskerettighetsbrudd

**Vold mot kvinner er menneskerettighetsbrudd (og
staten
en overgriper) hvis**

- **staten neglisjerer problemet**
- **bevisst unnlater å kvinner beskyttelse**
- **unnlater å etterforske investigate allegations**
- **unnlater å straffe overgripere**
- **unnlater å gi kvinner kompensasjon**

Vold mot kvinner et menneskeretighetsbrudd

- **Verken kultur, tradisjon eller religion kan være en unnskyldning for vold mot kvinner**
- **Kvinner har rett på et liv uten vold uansett hvem hun er eller hvor hun kommer fra**
- **Et trygt liv er en rettighet, ikke et privilegie**

Del 2

Amnestys kampanje

Vold mot kvinner

- **Kanskje verdens mest omfattende menneskerettighetsbrudd**
- **Større problem en politiske fanger, dødsstraff, tortur, ytringdfrihet eller andre klassiske menneskerettighetsproblemer.**
- **Hvorfor er Amnesty så sent ute?**

Ja, vi er enige at vi er seint ute

- **Kvinnebevegelsen har bekjempet vold mot kvinner i mer enn 60 år**
- **Menneskerettighetsbevegelsen har oversett dette problemet.**
- **Helt fram til slutten av 1990 tallet, har Amnesty fokusert på mr-brudd i den offentlige sfære**
- **Beskyttelsen av menneskerettigheter ble beskyttelsen av sivile og politiske rettigheter for menn**

”Nye” Amnesty

Amnestys kampanje:

- **Er en langsiktig forpliktelse**
- **Vil rette seg mot både individer og stater**
- **Skal skape juridisk forandring, sosial forandring og nye holdninger**
- **Vi er forberedt på å forandre oss selv, ikke bare kreve av andre**

Kampanje-strategi 1

Ved å definere vold mot kvinner innefor rammen av menneskerettighetene oppnås følgende:

- Vold mot kvinner blir et internasjonalt anliggende**
- Kvinner kan få beskyttelse fra andre land**
- Område for global sammenligning**
- Nekter land å definere dette som et internt anliggende**
- Fokus for bilateral og multilateral oppmerksomhet og kritikk**

Kampanje strategi 2

Vold mot kvinner skal bekjempes med klassiske Amnesty metoder

Synliggjøring av brudd/overgrep

- **Vanskeligere å bryte menneskerettigheten når ”hele verden ser deg”**
- **Enklere å bryte rettigheter når man kan gjøre det i det skjulte**

Amnesty vil basere synliggjøringen på egen og andres etterforskning

Kampanje strategi 3

Amnesty vil

- samarbeide med kvinneaktivister
- bevisstgjøre gjennom undervisning/informasjon
- arbeide for kvinners rett til politisk og økonomisk makt
- stille krav til myndigheter internasjonalt og nasjonalt

Utfordringer og hindringer

Globale trender:

- **Generelt tilbakeslag mot internasjonal rett og kvinners rettigheter etter 11/9**

Internt i Amnesty:

- **Trenger å etablere endrede metoder for etterforskning**
- **Trenger å utvikle bedret forståelse om etikk og kultur**

Hva skal vi oppnå?

Synliggjøring

Et avgjørende kampanjemål er at problemets omfang blir synliggjort.

Dette vil bidra til

- **å politisere temaet**
- **legge press på myndigheter**

Ingen virkemidler er for sterke

Hva skal vi oppnå?

Juridiske forandringer

Positive forandringer i nasjonal lovgivning.

- **Fjerning av lover som diskriminerer kvinner**
- **Implementere effektive lover som kan beskytte kvinner mot vold**

Positive forandringer i juridisk praksis

- **Stater handler i tråd med internasjonale forpliktelser**
- **Etableres juridisk praksis som gir kvinner bedre beskyttelse**

Hva skal vi oppnå?

Forandringer i verdier og adferd

Kan ikke forandre dette bare med juridiske elementer:

Trenger å mobilisere til nye verdier om dette spørsmålet:

- **Bekjempe aksepten for vold mot kvinner**
- **Respektere kvinner krav om like rettigheter**
- **Styrke kvinners mulighet til politisk makt**
- **Involvere menn**

Hvordan skal Amnesty arbeide

Mobilisere medlemmer

- **Demonstrasjoner**
- **Brevskrivning**
- **Ulike arrangementer**

Mediearbeid

- **Publisere rapporter**
- **Arrangementer som gir oppmerksomhet**

Hvordan skal Amnesty arbeide

Lobbyarbeide

- **Lovgivning**
- **Krav om endringer i praksis**
- **Internasjonale forpliktelser**

Menneskerettighetsundervisning

- **Av egne medlemmer**
- **På skoler**
- **Prosjekter i Murmansk (Norge)**

Hvordan skal Amnesty arbeide

Bygge allianser

- **Kvinnegrupper og andre NGOer**
- **Krisesenter bevegelse**
- **Medisinske eksperter**
- **Advokatmiljøer**
- **Andre beslutningstagere**

Hva gjør vi nå

**I går delte vi ut Amnesty Norges
menneskerettighetspris
til Liv Jessen, daglig leder av Pro-senteret.**

**Vold mot kvinner i Colombia, Kongo og Irak.
Fokus på menneskerettighetsaktivister**

Følges opp gjennom den norske organisasjon:

- Tradisjonell kampanje**
- Lobbysarbeid**
- Mediearbeid**

Kan Amnesty stanse vold mot kvinner

Nei

**Men kampanjen er vellykket hvis noen/mange
land**

- **forandrer lovene sine**
- **forandre praksisen sin**
- **har en en verdimobilisering fra menn**

Enhver kvinne som får ”ny” beskyttelse er en seier